

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală
Apare în fiecare Duminică

Abonamentul:

Pe un an . . . . . 20 Cor.
Pe o jumătate de an . . . . . 10 Cor.
Pe 3 luni . . . . . 6 Cor.
Abonamentele să se trimită la adresa
„GAZETA POPORULUI“, Sibiu.

Adresa noastră e:

„GAZETA POPORULUI“
Nagyszeben, Rosenanger 14
(Strada Peștilor)

Inserate și anunțuri se primesc la administrația gazetei.

Un șir cu litere mărunte întâia-oraă 60 fil.
a doua- și a treia-oraă 50 fil.

Se prenoiește Austria?

Iată o întrebare ce cutrieră azi toate gazetele din monarhia noastră. Ce se va întâmpla cu sumedenia aceia de națiuni, din cari este alcătuită Austria? Vor rămânea oare și pe mai departe tot în starea de mai înainte? Ori liberându-se fieștecare neam de sub apăsarea celuilalt, va fi dată puțința să înceteze odată certurile și frecările dintre popoare? Precum scriu mai cu seamă gazetele cehești, iar celelalte împreună glăsuind tot așisderea, s'ar fi încheșat acum un comitet din cei mai de seamă bărbați ai Austriei fără deosebire de graiu, pentru a se sfătui în privința aceasta. Planul lor este, ca tot neamul cu graiul său din țara austriacă, să alcătuiască de acum înainte câte un stat de sinestătător, dar sub coroana Habsburgică. Să nu mai fie popor asuprit; să nu se mai certe oamenii prin parlamente; să nu se mai judece și condamne bărbații cari își ridică glasul întru apărarea obiceiurilor și limbei celor de acelaș sânge. În Austria viețuesc fel de fel de popoare: nemții, cehii, polonii, rutenii, românii, italienii și alte soiuri. Ei bine, oare sufletele acestea n'ar putea ele trăi în bună pace? Pentru-ce să nu-și aibă fiecare dreptul său, legile sale, parlamentul său? Iar între hotarele lor apoi să stăpânească

frățietate și bunăînțelegere atunci, când nu se vor mai apăsa unii pe alții.

Astăzi nemții se freacă de cehi, polonii se ciocnesc de ruteni, slavii dela miazăzi se lovesc de italieni, și neînțelegerea este gata! Dacă fiecare neam, ar avea cele de trebuință pentru sine, ca să se poată desvolta și merge înainte pe calea propășirii fără de opreliște, apoi n'am auzi de-atâtea certuri și nedreptăți săvârșite. Iată spre pildă Cehii. Oamenii cu multă învățătură și înțăriți, gospodari coala și nu glumă. Sunt la vre-o 6 milioane de suflete pe pământul lor. Cu școli, cu așezăminte culturale, cu minunate biserici. Despre oamenii aceștia se vorbește tot rău: că nu vreau să lupte, că se predau unde pot, că vreau să rupă colțuri din țara noastră unde trăiesc slovaci înrudiți prin sânge cu ei, și să-i alătore la țara lor. Apoi noi zicem dinpreună cu celelalte gazete din patria noastră că de... n'ar fi chiar bine ce fac și gândesc ei în inima lor. Dar ce spun dânșii? Suntem un popor de 6 milioane. Noi n'avem lipsă de altă stăpânire, de alți miniștri, de altă iimbă în țara noastră, în care suntem noi stăpâni pentru mulțimea noastră, decât de stăpânire, miniștri și limbă cehească. În privința aceasta par'că au dreptate bieții oameni.

Cum adecă? Să ai tu casa ta, așezământul tău, copii și nevasta ta, și-apoi să vină într'o bună zi un străin la nă-mestiile tale și să poruncească el cum să grăești tu și să-ți întocmești ale familiei? Odată cu capul! Din pricina aceasta s'a pornit mișcarea pentru prenoirea Austriei. Să-și aibă tot omul, tot neamul: casa casă și masă masă!

Gazetele și împărțirea Austriei.

O gazetă cehească grăind despre planul ce are în vedere împărțirea Austriei după neamurile ei, în țărișoare naționale, continuă astfel:

„Bărbații politici, cari lucrează la această mare schimbare, fac parte din toate țările Monarhiei și să sfătuiască cu oamenii de încredere ai tuturor neamurilor din Austria. Acest comitet a luat asuprași sarcina să facă ceia ce parlamentul austriac nu era în stare să facă în urma certelor prea dese. Ziarul ceh arată că parlamentul neputincios de lucru, sau foarte puțin în stare să lucreze, este înlocuit în mod îndestulitor de acest comitet. Monarhia și popoarele nu mai pot aștepta, până ce ceialalți deputați vor ajunge la o judecată mai înaltă, mai dreaptă. Nu numai statul și locuitorii lui ci și monarhul dorește ca chestia constituției și afacerile naționale ale Austriei să fie odată deslegate, ca să aducă în fine schimbări potrivite în administrația statului precum și în

Din carnetul unei femei.

(Sonete.)

I.

Viața-mi, bând lumina ta iubite,
rădea aldat' ca și-o grădină 'n floare.—
Azi: ea-i doar chin și grijă vibrătoare
și plâns stingher în nopțile cernite. —

Vremi de oțel crunt prins-au să se-agite:—
tăcut și'ncinșeși spada sclipitoare. —
Și-apoi: — par'că muri divinul soare,
când mi-te-ai smuls din brațele trudite...

... Când va 'nflori-va însă alba Pace,
Și te vei înturna, — și preajma sumbră
ocean de roze-atunci mi s'a preface.

iar inima mea imnuri o să bată...
— Viața mea e azi: pustiu și umbră
e plâns și așteptare necurmată...

II.

(în amurg.)

Guri de campane *) cântă sumbre psalme...
Râni cască 'n neguri seara purpurie...
Prin parc oftări ca de murinzi adie, —
și sângerând se târă umbre calme.

Frunzișul hetic plânge 'n agonie. —
In chiosc, visând, îmi culșeu fruntea 'n palme...
Și 'n visu-mi mut văz eu: barbare valme,
văz foc și flacări și prădăd:

Și — o clipă, — odor, par'că te văz pe tine
un crunt tăiș stă fruntea să-ți sărute...

Și lung suspină-al toamnei greu răsuflet...

și lănceda-mi iubire geme 'n mine,
plângând cu lacrimile-i nevăzute,
ce-mi cad, fierbinți, pe 'ndoliatul suflet.

(Cernăuți.)

George Voievicda.

*) campane=clopote.

Cum sunt tankurile?

În cursul mării bătălii dintre Marna și Aisne au ieșit la iveală mai întâiu tankurile antantei, cari au avut darul să farmece pe-o clipă inimile soldaților nemți. Generalul Foș își clădi adecă ofensiva pe o nouă armă, pe așanumitele tankuri, aruncând pe un front de 45 km. cam 800 de astfel de tankuri. Fiecare batalion avea cam 8 bucăți de tankuri, ba unele erau înzestrate cu un număr și mai mare. Ele treceau ușor și isteț peste lanurile verzi și peste văile uscate. Frontul nemțesc dintre Marna și Aisne era fără șanțuri adânci, fără tranșeele lucrate cu multă chibzuială, fără droturi, fără ziduri și fără mulțimea gropilor, cari, formând tolcere afunde în pământ, fac dușmanului cu neputință înaintarea. De aceea au și putut însemna la răboj tankurile un succes des-

viața naționalităților. Indată-ce lucrarea bărbatilor de stat, cari pot fi numiți bărbați de încredere ai monarhului și națiunilor din Austria, va fi sfârșită în așa fel, ca să mulțumească toate păturile poporului, — va fi numit un nou guvern care va reconstrui întreaga Monarhie.

Iarși zonă culturală...

O gazetă din Budapesta (Pesti Napló) scrie următoarele:

„Baronul Emil Horváth Petricevici, trimisul guvernului pentru înjghebură zona culturale din Ardeal, a închis în zilele trecute școala pentru creșterea în duh patriotic ungar, a învățătorilor români din Cluj. Cu prilejul acesta și-a spus planurile ce le are pe viitor. Brăul acesta zis cultural dela granița țării, spune domnia sa, se ntinde dela Bistrița până la Severin și cuprinde afară de comitatele cari zac la margine, încă și Odorheiul și Târnava mare. În chipul acesta din 15 comitate ardelenesti, numai Solnok-Dobâca, Cluj, Turda-Arieș, Alba de jos și Târnava mică nu cad în marginile zonei culturale. E vorba să ridicăm 800 de școli nouă cu 1200 de învățători și 400 de aziluri pentru copiii mici cu 400 de îngrijitoare. După cum nădăjduim acestea vor fi deschise la toamnă. Numai sălășluirea școlilor ne cam face greutate. E o taină cunoscută de toți, că la granița foarte mulți învățați și-au călcat credința față de stat. Școalele acestora au fost închise, și astfel multe mii de copiii, mai bine de un an, sunt lipsiți de școală. Dar mai sunt încă și-acum comitate, în cari multe comune n'au școli de loc. Generații întregi au crescut acolo fără de carte, cum e spre pildă în comitatul Hunedoarei. Deaceea noi nu privim întrebarea aceasta, ca una ce atinge mai de aproape pe naționalități, ci numai din punct de vedere cultural și nu ne pasă că lucrarea noastră trezește împotrivire atât cu vorba cât și cu fapta. În anul școlar ce vine, vom deschide în Ardeal mai multe școli de stat decum s'au întemeiat dela 1867 până astăzi.”

Domnul baron Petricevici a uitat în cuvântul său de încheiere a cursului de învățător, că aproape toți copiii aceia cari să vor împărtăși în noile școli, de cunoștinți folositoare, în altă limbă decât în aceia pricepută de dânșii, sunt fii eroilor dela Ivan-gorod, Carpați și Isonzo. Și aceasta n'ar fi trebuit s'o uite cu nici un preț!

Din biserica Bucovinei.

Gazetele din Viena au adus știrea, că mitropolitul Repta din Bucovina și-ar fi dat mulțumita și că în locul său va fi numit de mitropolit arhimandritul român Vorobchevici. Știrea aceasta, deși nu este întru toate adevărată, a scos din sărite pe ruteni, cari cer să fie numit în fruntea bisericii din Bucovina un mitropolit de neamul lor. Pofta rutenilor crește mereu. Ei nu se mulțumesc cu aceia, că li s'a dat un despărțământ pe seama lor în consistorul din Cernăuți — acum cer chiar scaunul mitropolitan. Curat vorba ceia: dacă dai nas lui Ivan, se suie pe divan.

Cu toată tăria ridică cuvânt împotriva acestor cereri ale rutenilor gazetele fraților noștri din Bucovina. Iată ce scrie „Foaia Poporului” din Cernăuți: Trebuie spus odată că în privința aceasta rutenii n'au nici un drept. Ființa bisericii nu poate fi schimbată prin niște cereri nedrepte. E de ajuns, că li s'a dat o secțiune ruteană în consistor. Scaunul mitropolitan e însă al nostru și ori-cine ar încerca să se atingă de el, se va vedea deodată în fața întregului neam românesc din țărișoara aceasta, care cu mic cu mare, cu rândurile strânse se va aduna, ca să apere drepturile stramoșești ale bisericii noastre.

După cum se vestește din Viena, afacerea bisericii bucovinene va fi limpezită după cum a propus deputatul Onciul, Mitropolitul Repta nu-și va da mulțumita, ci rămâne și pe mai departe mitropolit; dar drepturile de a conduce biserica le va lăsa în seama arhimandriților Vorobchevici și Timinski, cari vor fi sfințiți întru episcopi. Arhimandritul Vorobchevici, ca român, va

avea întâietatea cu dreptul de a urma el în scaunul mitropolitan. Consistorul va fi despărțit în două despărțăminte: unul român și altul rutean. Afacerile cari privesc biserica întregă se vor hotărî în ședințe, la cari vor lua parte amândouă despărțămintele consistorului, sub conducerea arhierului român.

Ce a făgăduit antanta României?

În legătură cu declarația de pace a lui Wilson, un colaborator al unui ziar din Iași a intervievat pe ambasadorul american Wopicka în această chestiune. Ambasadorul a spus următoarele.

— În America fiecare cetățean subscrie declarația lui Wilson și e gata să conlucre cu ori-ce preț pentru înfăptuirea aceluia.

— În ce privește naționalitățile din Ungaria părerea lui Wilson e, că acestora să le stea calea deschisă, ca ele după naționalitatea lor să se alature la acel stat, la care voiesc ele.

În ce privește situația României, Wilson susține de îndreptățite pretensiunile ei și nici el (Wopicka) nu se îndoiește, că puterile antentei la timpul său, vor îndeplini toate aspirațiile României stabilite cu prilejul alierei ei la puterile antantei, cu toate cele întâmplare în timpul din urmă. România, spune el, nu era cunoscută în statele unite după adevărata ei valoare, până atunci, până când eu n'am luminat lumea americană. Agenții Germaniei adecă au lăjit faima, că România prin intrarea în acțiune, a pornit război de cucerire, până când eu le-am arătat, că România a început războiul nu pentru cuceriri, ci pentru eliberarea celor 4 milioane de români, cari trăiesc în monarhia austro-ungară. Și am mărturisit acestea nu numai cu vorba ci și prin jurnale și mă simt fericit că prin pășirea mea am câștigat întregă simpatia Statelor-Unite pentru România.

tul de mare, care de altmintrelea se explică și prin împrejurarea, că ele au surprins pe nemți prin iuțimea lor, și le-au făcut cu neputință folosirea tunurilor.

Dar ce sunt tankurile acestea? Cuvântul *tank* e englezesc și ele se numesc așa, deoarece englezii au fabricat mai întâiu astfel de mașini de războiu. Dar astăzi fabrică și francezii, ba și americanii. Francezii le zic *cară de asalt*, fiindcă au menirea să ușureze asaltul pregătit de trupe și spargerea liniei dușmane.

Cele dintâiu tankuri au fost construite de un inginer englez, care a murit în săpământurile trecute, luptându-se pe un aeroplan. Acesta a alcătuit niște cară mari de fer, cari erau jur împrejur trase cu niște lanțuri grele, ca să le scutească de bombe. Când te urtai la ele, ți-se părea, că vezi adevărați bălauri de fer. Două roți groase și tari aplicate înainte aveau chiemarea să slujească de cârmă, care se mânua ca la o luntriță. Scăderea acestor tankuri uriașe apoi era tocmai în faptul, că dacă le nimeria roțile de cârmă, ele nu se puteau mișca, peste tot ele nici nu puteau înainta mai repede, decât cum fuge un om

ușurel la picioare. Dar prin greutatea lor tankurile aceste nimiceau și zdrobeau tot ce întâlneau în cale, până când nu ajungeau în bătaia tunurilor nemțești, cari le prăbușeau cu duiumul.

De aceea inginerii antantei se gândiră să construiască astfel de tankuri, cari să poată alerga mai repede. Noul tank deci avea să fie mai mic și mai ușor. Pe când în tankul vechiu încăpeau peste zece soldați cu mai multe tunuri, în cel nou intra numai doi oameni cu un tun ori cu două mașini de pușcat. Și acest tank e panțerat, dar la el numai roțile sunt acoperite de brâne groase de fer. Pe car e o cușcă destul de mică, în care încap doi oameni: unul care conduce, celalalt, care pușcă. Cușca aceasta are la tankurile franceze formă de glob, pe când englezii o acoper pe deasupra cu saci de năsip. Iuțimea în care se mișcă acest nou tip de tank e cam de 20 km. pe ceas. Se zice, că francezii au 14 regimente de tankuri, ale căror mod de luptă s'a văzut în bătălia dela Amiens. O parte din ele trebuie să străbată în liniile infanteriei, ca să o prindă apoi din dos și să nimicească cuiburile, unde sunt ascunse mașinile de pușcat. Cealaltă parte de tan-

kuri trebuie să pătrundă până la pozițiile tunurilor, ca să le oprească de a mai vărsa foc.

De asemenea și americanii și-au construit tankurile lor. Milionarul Ford, care mai înainte făcea propagandă pentru pace, și-a înștalat o fabrică de tanăuri. Cele americane sunt alcătuite întocmai ca și cele francezești, cu mici deosebiri însă. Tankurile lor nu apasă mai mult de 550 kg. unul, cu cei doi oameni și cu mașinile de pușcat la olaltă și pot alerga pe ceas cam 22 km. Milionarul Ford poate să fabrice zeci de mii de tankuri, așa că pe viitor vom avea bătălii numai de tankuri.

Se înțelege, că nici nemții și nici austro-ungarii nu stau cu mâinile în sân. Au și ei mijloc de apărare împotriva nuoiilor bălauri de fer și apoi își vor fabrica și ei cu duiumul tankuri de aceste. Chiar tankurile cele mari nemțești s'au dovedit mai bune, decât ale englezilor. Acum vor ști ei să construiască și tankuri mici și iuți, pentru a se apăra mai cu izbândă.

Intr'unul din numerii viitori vom arăta și în chip tankurile noi.

Retragerea nemților.

Retragerea nemților din Noyon, Bapaume, Peronne și Combles. — Hotărârea războiului este aproape. — Părerea lui Foș. — Luptele dela Ypern. — Francezii vestesc lupte grele.

Retragerea nemților din Noyon, Bapaume, Peronne și Combles.

În urma luptelor îngrozitoare din săptămâna trecută nemții s'au hotărât să-și tragă din nou linia de apărare, pentru a se putea împotrivi mai sigur atacurilor furioase ale dușmanului. Astfel a părăsit ei mai întâiu orașul Roye, și apoi Chaulnes, Nesle și Noyon, tot atâtea puncte însemnate, în cari de dimineața până seara s'au bătut soldații, pe străzi pentru stăpânirea lor. Ocuparea Noyonului a trezit mai ales mare bucurie între francezi, deoarece însuși Clemenceau spusese deatâtea ori, că are temeri pentru Paris, câtă vreme nemții stau tot la Noyon. Dar tocmai aici Hindenburg nu s'a retras decât cam vre-o 5 km. așa încât orașul a rămas încă tot sub bătaia tunurilor franceze.

Retragerea asta au anunțat-o nemții Vinerea trecută. În ziua următoare ei vestiră apoi oficios, că s'au retras și din orașul Bapaume, pe care, încunjurându-l din trei părți opt zile întregi s'au străduit să-l cucerească englezii. Dar retrăgându-se de aici nemții, ei goliră și frontul, care se întinde mai jos, spre orașul Peronne, ca să nu-i dea timp dușmanului, să-i apuce dela spate. Ca și lângă Bapaume, așa și la Peronne s'au desfășurat lupte crâncene, fiind că nemții apărau cu îndărătnicie orașul, iar englezii numai cu cele mai mari eforturi au putut trece pe malul răsăritean al râului Somme, unde zace Peronne.

Ceva mai sus englezii au intrat și în orașul Combles, bine cunoscut de pe vremea bătăliilor de acum doi ani. Pe urmă în zilele trecute s'au retras nemții și din Nesle, așa încât ei se apropie acum de frontul, pe care-l țineau astăprimăvară, înainte de începerea năpraznicei ofensive. La aripa dreaptă a nemților, din jos de Arras, englezii au chiar trecut peste vestita linie numită alui Hindenburg, dar în partea cea mai mare sunt încă tot cam la 10—20 km. de ea.

Hotărârea războiului este aproape.

O gazetă englezească vorbind despre luptele mari din Franța continuă astfel: Nemții după înfrângerile suferite ar fi foarte mulțumiți, dacă ei ne-ar putea opri în ținuturile pustiite de lângă Somme și'n fața liniilor ocupate de Hindenburg la cea din ur-retragere a sa. Și aceasta bineînțeles în cazul acela, dacă ei n'ar fi siliți să se retragă în niște poziții cu mult mai îndărât. Chemarea noastră este să nu le dăm răgaz să-și aleagă locurile acolo unde ar dori. Este limpede că nemții au pierdut toată nădejdea într'o biruință a lor în Apus, și'n unele locuri vor fi siliți chiar să-și scurteze liniile în măsură cât se poate de largă. Și aceasta ar fi cu puțință. Dar noi trebuie să socotim și cu zguduirea copleșitoare ce-ar produce-o în Germania o retragere în număr mare a nemților din Franța.

Întâmplările de pe câmpul de luptă s'au copleșit așa de tare, încât hotărârea sorții războiului trebuie să urzeze în tot momentul. Cu toate acestea este de lipsă să ne întrebăm, că care împotrivirea cumplită a Ger-

manilor, va lăsa Antantei puțința să-și ducă la îndeplinire toate scopurile ei mari?

Părerea lui Foș.

Din gazeta *Secolo* luăm următoarele: Generalul Foș, într'o scrisoare de informațiune trimisă guvernului, dă cu părerea că soarta bătăliei se va împlini încă în anul acesta. Spusele lui l-au înimat așa de tare și pe ministrul Clemenceau.

Luptele dela Ypern.

Peste 100 de km. în lungime cuprind ținuturile în cari generalul Foș îi atacă pe nemți cu toată furia. Luptele s'au întins acum și către meazănoapte în jurul orașului Ypern, ce a stat atâta vreme în bătaia tunurilor. Se știe că astă primăvară, nemții s'au dat multă silință pentru ca să cuprindă orașul acesta și s'o rupă mai departe către mare și-apoi să-l strângă pe englez de gât. Lângă acest oraș se găsea un deal zis *Kemmel* de mare însemnătate pentru cei doi luptători. Nemților le-a și reușit să pună mâna pe dealul acesta. Acum ce s'a întâmplat? Ofensiva lui Foș s'a întins și întracolo și precum scriu telegramele, burta aceia care ieșea înafară, în jurul orașului Ypern, au lăsat-o fără milă cătanele engleze. Nemții s'au tras și aici îndărăpt și s'au așezat în poziții de apărare.

Francezii vestesc lupte grele.

Gazetele franțuzești scriu: Lupta merge înainte cu mare îndărjire. Trebuie să înfrângem apriga împotrivire a trupelor germane, Germanii se țin cu mâni și picioare de pozițiile lor, iar luptele ce le purtăm azi, nu mai sunt lupte de coadă, ci de hărțuiri strajnice și lupte mari îndeplinite cu multe tunuri și mare mulțime de oameni.

Din Basarabia.

În zilele trecute s'a întâmplat în chip sărbătorec mutarea hotarelor României dela Prut în Moldova la râul Nistru. Primarul din orașul basarabean Bender d. Săulescu, a trimis cu prilejul acesta dlui Marghiloman, următoarea telegramă:

Alcătuim în mod sărbătorec împreună cu comandamentul grănicerilor și directorul general al vănilor, hotarul Nistrului și vama Benderului.

„Primul meu gând este pentru omul de stat energic și prevăzător, care a știut să ne procure, în mijlocul celor mai grele împrejurări ale istoriei patriei, o bărbătească mângâiere, redând neamului pământul sfânt al Basarabiei.

„Benderul a fost în curs de veacuri poarta deschisă a Orientului spre Occident. Pronia a păstrat domniei-tale menirea de a închide pentru totdeauna poarta Benderului pentru barbaria asiatică sub forma barbariei slave.

„Să fie eterna onoare a vieții domniei tale înaintea istoriei, de a fi înțeles acest lucru și de a fi luptat aprig contra năvălirii slave și pentru hotarul Nistrului pe care îl întemeiem azi, grație domniei-tale, ca hotar al Europei civilizate.”

Primarul Benderului arătând simțământul de recunoștință a basarabenilor, a spus în toastul ținut la banchetul care a urmat solemnității, că strada care duce la Nistru și vechea cetate domnească se va numi Alexandru Marghiloman, după numele aceluia pe care Basarabia îl proclamă de răscum-părător al ei.

Din Rusia.

Când îți arunci ochii către Rusia, este întocmai ca și când te-ai găsi în fața unei odăi întunecoase în care trebuie să întri, dar ți-e groază să nu te dai peste cap. Atâta-i bezna de mare. Pe de-o parte Bolșevicii, dincolo ceho-slovaci, în răsărit, departe, Antanta, Japonezii, Americanii. Că vreau oamenii aceștia? Bolșevicii se străduiesc strajnic să ție puterea în mână, cu ori-ce preț, pe urma păcii încheiate cu noi la Brestlitovschi. Dar și ei sunt săpați pe dedesupt de alții. Rușii adevărați nu sunt mulțumiți cu pacea încheiată și țara sfârlită, și se gândesc cum ar fi mai bine să scape de rușinea aceasta.

Bolșevichii se alcătuiesc din muncitorii de fabrici, din orașeni. Acestora le-ar plăcea de minune să rămână la putere deoarece au împărțit ei între ei fabricile, casele și averile stăpânilor. Din pricina aceasta se zbat așa de grozav să nu scape frânele guvernării. Dar dânșii nu sunt iubiți în popor și mai cu seamă îi urăște Antanta. Acum Antanta zice așa: noi nu recunoaștem guvernul bolșevic, care ne-a tras pe sfoară și-a încheiat pace cu dușmanii noștri. Noi vrem să ajungă la cârmă oameni, cu cari am fost prietini și ne-ar putea da mână de ajutor împotriva nemților...

Antanta a trecut dela graiu și la fapte. Mai întâiu de toate a trimis trupe în nordul Rusiei la Arhangelsk. Apoi s'a pus în legătură strânsă cu ceho-slovacii, în sfârșit a cuprins partea de răsărit a Siberiei, împreună cu Japonezii. Cine sunt ceho-slovacii? Este o oștire alcătuită din prizonieri de-ai noștri: cehi austrieci și slovaci ungureni. Știm că cehii sunt nemulțumiți cu stăpânirea austriacă și din pricina aceasta, pentruca să scape pe viitor din mâinile ei, au făcut armată în Rusia, în Italia și Franța și luptă alătura de vrăjmașii noștri în potruva noastră. Antanta i-a luat însă sub aripile ei. Le-a zis: voi sunteți un neam de sine-stătător, ce trebuie să aveți țara voastră. Pentru aceea vă recunosc de aliați ai noștri, cu toate drepturile pe cari le au neamurile mari din lume. Din cauza aceasta cehii și-au ales guvern, s'au alcătuit, și-acum ni-zuesc să-și scape frații din Boemia, despre cari zic că sunt ținuti numai cu sila sub stăpânirea austriacă. Aceasta-i povestea cehilor. Monarhia noastră însă nu vrea să-i recunoască și pentru aceea dacă se'ntâmplă să-l prindă pe vreunul dintre dânșii în luptă cu noi apoi nu-l ține de prizonier în toată regula, ci-l pușcă fără milă, precum pățesc dezertorii.

Acum se dau lupte în Rusia între Ceho-Slovaci-Antantă și între Bolșevici. Care pe care. Dacă vor birui cei din urmă starea de lucruri va rămânea în Rusia tot așa cum a fost, dacă nu, ne putem trezi din nou cu frontul din spre răsărit în plină lucrare...

Mare zarvă a produs în toată lumea vestea cea nouă, că unul dintre conducă-

torii Bolșevicilor, așa numitul *Lenin* a fost împușcat de-o față din comitetul revoluționar rusesc, care stă în legătură cu Antanta. Faptul acesta e de mare însemn-

nătate. Cine știe dacă pasul acesta, nu înseamnă sfârșitul domniei bolșevice, și începutul altor vremuri. Nu știm ce poate aduce ziua de mâine.

Cum stăm cu pacea?

Wilson și biruința Antantei. — Francezii și pacea. — Visuri americane. — Ce spun comunicatele nemțești.

Wilson și biruința Antantei.

Cetim în gazeta „Az Est”: „Președintele american Wilson, a iscălit acum legea pentru înmulțirea numărului cătanelor Statelor-Unite, dând totdeodată în țara lui și o provocare, prin care vestește începerea înscrierii celor noi obligați la purtarea armelor. Numărul acelor bărbați dela 18—45 de ani cari încă n'au fost înscriși până acuma se prețuește la 13 milioane. Vor fi asentați, numai oameni neînșurați și sănătoși. La sfârșitul proclamațiunii Wilson zice astfel: „Ne-am hotărât sărbătorește ca să câștigăm biruința din urmă, și partea cea mai mare din puterea militară a poporului nostru am consacrat-o pentru scopul acesta”

Francezii și pacea.

Gazetele franceze de când cu biruințele lui *Foș*, au început să scrie din nou cu cea mai mare însuflețire. Unele dintre jurnale vorbesc chiar despre biruința deplină, și despre nimicirea din temelie a Germanilor. Altele însă mai rezervate, scriu că pacea trebuie făcută prin bunăînțelegere și că ar fi sosit timpul ca partidele socialiste din Anglia, Franța și Italia să înceapă lupta în contra tuturor acelor cari doresc cuceriri dela altă țară fără deosebire.

Visuri americane...

Cetim în „Pester Lloyd” următoarele: Ce fel de condiții ar pune America dacă ar fi ea biruitoare, se vede dintr'un articol publicat într'o gazetă americană, care spune că aceasta ar fi și părerea *senatului american*. Sunt următoarele:

1. Împăratul *Wilhelm* să fie deironat și dus pe un loc depărtat și întărit, ca să trăiască acolo.
2. Un tribunal internațional, să hotărască și să caute cine au fost politicianii și soldații nemți, cari au început războiul cu submarinele. Să fie aspru pedepsit.
3. Tot acel tribunal să pedepsească pe aceia cari au poruncit *Zeppelinelor* și aeroplanelor germane să bombardeze orașele și să omoare femei și copii.
4. Asemenea trebuie pedepsiți acei cari au întrebuițat mai întâiu gazuri otrăvite.
5. Guvernorii germani din Belgia cari s'au purtat împotriva legilor internaționale, să fie pedepsiți.

Gazeta aceasta scrie că America a făcut tot așa când a purtat războiul cu statele dela sud.

Ce spun comunicatele nemțești.

— Comunicatul german. — Pe câmpul de bătaie la sudost de Arras, s'a prăbușit des de dimineată un atac englez la sud de Scarpe. La prânz dușmanul a re-luat încercările lui de a sparge frontul cu noi puteri. Intre Scarpe și râul *St. Seanse*, a trecut de cinci ori la atac. Regimente din Pomerania și Prusia apuseană au frânt

și eri asaltul dușmanului; prin focul în coastă al artileriei au respins în fiecare dată pe dușman, *Boiry-Notredame* a fost punctul arzător al luptei înverșunate. De trei ori am simuls aceasta localitate în contra-atac dela dușman. La un nou atac dușman seara localitatea dărâmată a rămas în mâinile dușmanului.

Lovitura principală a atacului englez a nimerit regimentele *Würtenbergheze* de ambele părți de strada *Arras-Cambrai*. De șapte ori dușmanul a pornit în zadar la asalt. Automobilele cuirasate au pornit mereu la atac, după care a urmat în rânduri strănse infanteria dușmană. Dar ele au rămas în linia noastră primă, prinse în focul mitralierelor noastre și tunurilor mobile. Acolo unde dușmanul a pătruns în poziția noastră a fost gonit iară prin contra-atac. La sud de *Croisilles* și la sud *Mory* au fost respinse atacuri engleze.

La sud-vest de *Bapaume*, n'a fost acțiune de artilerie. Asupra orașului a fost îndreptat greu foc englez.

* * *

Berlin, 2 Septembrie. Englezii au câștigat pământ cu atacurile lor între râurile *Scarpe* și *Somme*. Rezervele noastre au prins atacul. Intre râurile *Oise* și *Aisne*, după cel mai tare foc de artilerie au început Francezii atacuri.

Cele șapte condiții de pace ale antantei.

Din Geneva se scrie, că un colonel cu numele *Seiler* publică în *Journal de Geneve*, că mai de mult, *presidentul Wilson* a întrebât puterile apusene despre țintele, pentru cari poartă războiul. El a primit drept răspuns, următoarele condiții:

1. Restabilirea *Belgiei*, *Sârbiei* și *Montenegrului* cu despăgubire convenită.
2. Părăsirea teritoriilor ocupate în Franța, Rusia și România tot cu despăgubirea convenită.
3. Germania să dea îndărăt toate ținuturile ce le-a cucerit mai înainte.
4. Eliberarea italienilor, românilor, cehilor, și a slovacilor ce sub stăpânirea străină.
5. Eliberare popoarelor de sub jugul turcesc.
6. Formarea Poloniei ca stat independent.
7. Garanții împotriva militarismului prusiac.

Wilson, se spune, că a aprobat de asemenea aceste condiții,

Să luminăm poporul.

Din când în când primim plângeri dela frați de-ai noștri țărani, că domnii de români în clipe de năcaz nu le sar într'ajutor cu sfatul, iar când sunt asupriți și batjocoriți pe nedreptul, nu-i apără cum se cuvine. O astfel de plângere ni-a sosit de curând din *Hațeg*, unde notariul a asuprit rău pe un creștin de al nostru, iar pe femeia lui, notarul a bătut-o. Când oamenii astfel bat-

jocoriți s'au îndreptat către domnii de români de acolo, ca să-i apere, aceștia n'au voit să le iee partea zicând că nu vreau să se prindă cu notariul și cu primpretorele.

Noi nu știm amănunțit cum s'a petrecut cazul și nu vrem să facem pe judecătorul: cea-ce dorim noi e, ca domnii noștri să sprijinească, și să iee în apărare pe frații noștri țărani, cari adeseori sunt loviți pe nedreptul din partea celor străini de neamul nostru. Aceasta e o datorință de onoare și un semn al iubirii frățești.

Mult ne bucurăm de aceia dintre cărturarilor noștri înțelegători, cari lucrează în tot chipul la luminarea poporului și stăruiesc pentru răspândirea slovei românești în pături cât mai largi. Un popor trezit și luminat prin învățatură de carte va ști ținea la cinstea sa și-și va ști apăra drepturile sale.

De astădată încrestăm la acest loc darul de 100 coroane pe care l'a trimis la redacția noastră mult stimatul nostru deputat *Dr. Teodor Mihali*, avocat în *Deș drept* răscumpărare pentru 10 numeri din „Gazeta Poporului” pe o jumătate de an, pe cari îi vom trimite la 5 soldați din spitale și la 5 economi știutori de carte din *Maramurăș*. În numele lor îi mulțumim d-lui deputat *Dr. Mihali*, pentru darul ce l'a făcut.

Răvașul săptămânii.

Sibiu, 8 Septembrie 1918.

Episcopie g.-or. maghiară. Precum aflăm din gazeta „Az Est” guvernul ungar are de gând să înființere cât de curând o episcopie gr.-or. maghiară, așa precum a alcătuit pe vremuri și una gr.-cat maghiară la *Hajdudorog*. Scopul guvernului este să smulgă pe cei vre o 50.000 de gr.-or maghiari și români cari vorbeac numai ungurește de sub oblăduirea bisericii gr.-or. românești și să-i alăture unei biserici cu limba de propovăduire maghiară. Se înțelege că acțiunea aceasta a guvernului ar avea urmări așa de mari precum nici nu le putem cuprinde în locul acesta din gazeta noastră.

„Peste o sută de mii de familii maghiare — scrie „Az Est” — s'au romanizat în Ardeal și cucerirea politică română s'a făcut aci din cea mai mare parte prin mijlocirea organizației naționaliste a clerului gr.-or. Contele *Apponyi* a început organizarea episcopiei gr.-cat. ungare, care a fost apoi înfăptuită sub ministrul *Ioan Zichy*. De atunci chestia s'a luat dela ordinea zilei, însă întâmplările petrecute în ultimi ani au adus-o din nou în vorbă. „Sfatul culturii naționale” a alcătuit un plan amănunțit, și în ultima sa ședință a invitat președintele sfatului, deputatul *Falussy Arpád*, să înainteze un plan în parlameni. Atât prim-ministrul *Wekerle* cât și ministrul cultelor contele *Zichy* au luat cunoștință despre plan și-l aproabă cu totul.

„Crearea episcopiei gr.-or. maghiare odată aprobată prin lege — încheie „Az Est” — n'ar pricinui nici un fel de greutate, căci pe de-o parte nu este lipsă de aprobarea papei dela Roma, ca pentru o episcopie catolică și apoi nici finanțele statului nu le-ar îngreuna, fiind multe fonduri depuse de familii gr.-or. spre acest scop.

Logodnă. D-șoara *Domnica Niculescu* din București cu dl. *Pompiliu Popoviciu*, funcționar de stat din *Petroșeni*. — logodiți. — Sibiu, August 1918.

Mersul trenurilor. Sosesc la gara din Sibiu, din:

Nocrih	la 6:43 în d. a.
Ciznădie	„ 7:— „
Vinț	„ 7:41 „
Copșa	„ 3:07 d. am.
Ciznădie	„ 3:44 „
Făgăraș	„ 4:34 „
Turnu roșu	„ 6:04 „
Ocna (dela băi) „	„ 8:09 „
Copșa	„ 10:05 noaptea.

Pleacă spre:

Ciznădie	la 5:21 în d. a.
Copșa	„ 6:20 „
Făgăraș	„ 10:13 „
Turnu roșu	„ 10:50 „
Copșa	„ 1:31 d. a.
Ciznădie	„ 1:57 „
Ocna (la băi)	„ 4:02 „
Nocrih	„ 4:06 „
Vinț	„ 6:10 „

Bilete pentru peron la gări. Incepând cu ziua de Marți în 3 Septembrie, va intra în putere o nouă ordinațiune cu privire la gări. Se știe că dacă cineva însoțea pe un călător oarecare la gară și ieșea împreună cu el pe peron, trebuia să scoată un bilet de 20 fil. căci altminterlea cădea sub pedeapsă. De mâine încolo biletul acesta va costa 1 cor. Scumpirea aceasta s'a făcut cu scopul să nu se îngrămădească prea multă lume pe la gări de-aci înainte. Ceice se abonează plătesc pe lună 20 cor., iar pe un an 180 cor.

Ordine nouă la gări. Incepând cu 1 Septembrie pe toate liniile ferate din Austro-Ungaria se va face o nouă ordine. Ceice și-au cumpărat un bilet oarecare de călătorie pe o clasă mai de jos, n'are îndreptărire să schimbe clasa și să se urce în alta mai înaltă, nici chiar atunci când n'ar fi loc îndeajuns în clasa lui. Cea mai mică pedeapsă pentru o asemenea schimbare este de 10 cor. Totdeauna se va ușura scoaterea de bilete prin faptul acela, că locul de unde se vând biletele, va fi deschis cu 2 ceasuri înainte de sosirea trenului. Călătorii sunt provocați să ia în seamă noile ordinațiuni, pentru de a nu se expune la pedepse și neplăceri în cursul călătoriei.

Mărci nouă. Direcția poștelor ungurești va pune în curând în vânzare mărci poștale nouă având o parte din ele portretul regelui Carol, iar altele portretul reginei Zita. Mărcile sunt gata de aproape un an și vor fi puse în vânzare pe măsură ce se isprăvesc cele vechi. De rândul acesta vor fi și mărci de 95 fileri.

Opreliști la poștă și telegraf. Cu ziua de 1 Septembrie a. c. intră în putere următoarele opreliști în circulația poștală și telegrafică:

1. Scrisorile private, simple (nerecomandate) adresate în lăuntru țării, în Austria, Bosnia și Herțegovina, în țările ocupate, precum și în străinătate pot avea greutate de cel mult 250 grame.

2. În împrejurimi nu se mai pot trimite în viitor nici telegrame de stat.

3. Depeșe private (salutări, felicitări, condolențe și mulțămite) nu se mai pot da.

4. Dela oarele 4. d. a. până la oarele 9 seara se pot da numai telegrame private urgente (grabnice) pentru cari vor fi a se plăti taxe întregite. Hotărârea aceasta se referă atât la telegramele din lăuntru țării, cât și la cele pentru străinătate, dar și la telegramele ziarelor.

Opreliștea că în timpul dela oarele 9 seara, până la oarele 7 dimineața, și în zilele de Dumineci și sărbători se pot da numai telegrame private, grabnice, rămâne și mai departe în putere.

La și dela prizonieri de războiu nu se pot da respective primi telegrame.

Inscrieri la universitate. Ministrul de culte și instrucțiune publică a hotărât ca în scrierile la universitatea din Budapesta pe semestrul prim al anului școlar 1918/19 să se înceapă la 19 Septembrie și să țină până la 30 Septembrie. Prelegerile se vor începe în 1 Octombrie. Cu privire la înscrierea studenților înrolați se vor lua hotărâri mai târziu.

La politehnica Iosefină înscrierile se încep în 15 Septembrie și țin până în 30 Septembrie, prelegerile se încep în 1 Octombrie. În 25 Septembrie se fac examene. Militarii se pot înscrie și la începutul lui Octombrie.

Posturi de ocupat. Procuratura regească din Sibiu publică concurs pentru alor trei posturi vacante de păzitori la închisoarea din oraș. Plata unuia este următoarea: salar anual 500 cor., adaus personal legal, ajutor de război și adaus familiar 320 cor. bani de cvartir și 100 cor. bani pentru haine. Cererile sunt a se înainta la procuratura regească din Sibiu până la 21 Septembrie 1918 pe calea șefului de oficiu public al concurentului.

Schimbări cu privire la proprietăți. La începutul luni trecute s'au ținut la ministerul agriculturii mai multe sfătuirii cu privire la schimbarea proprietății luată în lucru de guvern.

Precum scriu zierele din capitală, proiectul de lege, ce se va prezenta parlamentului la toamnă, va asigura statului cel mai larg drept de a lua cu puterea dela oameni pământul și alte lucruri. Vor fi trei feluri de proprietăți față de cari se va pune în aplicare acest drept de expropriare.

Și anume se vor putea lua cu puterea în prima linie: proprietățile de pământ cumpărate în cursul războiului, apoi proprietățile supușilor (cetățenilor) străini și în fine proprietățile de pământ ale corporațiilor (mănei moarte) biserici etc. Afară de acestea însă se va extinde dreptul de expropriare al statului, în caz de lipsă, și asupra altor proprietăți private.

Cât capătă „Gazeta Transilvaniei. Gazeta „Brassói Hirlap“ în numărul ei din 25 Iulie a. c. vorbind despre trebuința unei lucrări mai vii culturale în înțeles patriotic, îndeamnă organele statului ungar să ia pildă de la Românii, cari știu cu puterea să curețe Basarabia de moscovitism. Se miră că statul nu numai întârzie cu planurile sale, ci sprijinește chiar gazete românești, împărțind felurite ajutoate. „Precum știm“, sfârșește Brassói Hirlap, „chiar „Gazeta Transilvaniei“, primește o însemnată subvenție din partea guvernului nostru.“

Destăinuirea aceasta nu este lipsită de interes. Care va să zică, avem jurnale românești subvenționate de stat. Intrebăm pe surata de sub Tâmpa:

1. Cât de mare e ajutorul bănesc primit din lada darnică a stăpânirii?

2. Cum împart darul venit de sus, ei între ei, slujbașii suratei? (n.)

Ață pentru public. După măsurile luate de guvern, centrala de bumbac a adunat în ultimele zile dela fabrici și din rezerve vechi

250 milioane metri ață. Această ață va fi vândută publicului în mosorele de câte 50 și 100 metri. Fiacare gospodărie va primi cel puțin un mosor de ață albă și unul de ață neagră.

Recoalta din România. După știrile primite la ministerul agriculturii din Iași lucrările pentru strângerea recoltei merg bine, cu toată lipsa de brațe și sunt aproape pe isprăvite. Treeratul a început în multe locuri. Porumbul stă foarte bine. Recoalta va fi îndestulitoare și va acoperi nevoile țării.

Germanii muștrați de-o gazetă. Ziarul socialist „Vorwärts“ (înainte) ocupându-se într'un articol intitulat: „Prietini în necaz“, cu starea generală, arată că în toate vremurile, totdeauna cei slabi au fost compătimiți, și cei cu simț bun totdeauna au ținut parte celor slabi. Dacă vre-un stat mic s'a amestecat în război cu un dușman mai puternic, ca Burii cu Anglia, toată dragostea a fost pe partea popoarelor mici. — „Aceasta e constatarea faptului acela, scrie gazeta, că în decursul războiului mare de azi se îndreaptă dragostea spre Belgia, iar Germania și și aliații ei sunt învinovați că au atacat în mod ascuns poporul belgian nebănuitor, și deși Puterile centrale stau în luptă cu lumea întreagă, e foarte puțină dragoste pe partea lor. Tălcuirea acestui fapt e foarte simplă: Imperiul german și Monarhia silită nici când nu au recunoscut, că sunt slabi, ci din contra, ambele state neconținut s'au lăudat cu tăria lor. În deosebi Germania a asmuțat în contra sa toate gazetele lumii întregi. Încă nici azi nu e prea târziu a îndrepta acest lucru greșit. Ar face foarte cu minte guvernul imperiului german, dacă s'ar nizu să schimbe în privința moralității părerile lumii întregi și îndeosebi a statelor neutrale în folosul său. Cu aceasta nu trebuie așteptat până când și în țările acelea va fi dușman orice e german, cari până acum s'au purtat nepăsător față de Germania!“.

Cum se pot trimite scrisori pentru America? Acei cari au frați, surori, copii în America le pot scrie în felul următor: Scrisoarea, care însă nu va cuprinde altceva decât numai afaceri familiare, va fi trimisă Crucii roșii ungare (Budapesta, Üllői-ut Nr. 1), iar aceasta o trimite apoi crucii roșii americane. Ori-ce altă corespondință privitoare de pildă la afaceri, treburi bănești, se poate trimite numai prin ministerul de externe din Viena. Bani s'au pachete poștale nu pot fi trimise în America.

Un gaz nou. Jurnalul „Morgenzeitung“ scrie, precum i s'a vestit din alte gazete holandeze, că generalul Foch are la îndemână un nou gaz, foarte puternic și primejdios. În momentul exploziunii produce flăcări uriașe, ca o izbucnire de furtună cumplită. Se spune, că mai întâiu artileria aruncă un fel de granate, care atunci când se sparg împrăștie gazul acesta, la cea dintâiu vedere puțin stricăcios. El se întinde prin câmp, pătrunde prin tranșee și pretutindeni unde are loc să se vâre. După ce gazul s'a lăsat în tot locul, un alt soi de granate ce cuprind alt gaz, sunt aruncate din tunuri, și acesta împreună cu cel dintâiu îl silește să se aprindă. Urmează apoi o explozie teribilă și o mare de flăcări se întinde peste tot locul pe unde a pătruns aerul acesta îngrozitor. Cu ajutorul acestui gaz și împreună cu trupele americane sosite în ajutor, Foch va continua

lupta împotriva germanilor, până-ce se va hotărî soarta războiului.

Colera din Petersburg. Numărul bolnavilor de coleră crește în Petersburg, în fiecare zi. Întăiu se credea, că foametea o pricinuește, căci spitalele erau îndesate de oameni, cari se stingeau de foame. Mulți nu căpătau pe zi, decât 25 grame de pâne foarte rea și cinci heringi, cari trebuiau să se ajungă pe două zile. Locuitorii sunt împărțiți în mai multe clase: muncitorilor li-se dă porție mai mare, domnilor mai mică. Adesea se întâmplă, că se prăbușește câte un om pe uliță; căci nu mai poate umbla de foame. Copiii șed pe stradă, parec'ar fi muți: de slabi ce sunt nu se pot juca. În colțul străzilor vezi nu odată cai căzuți de foame ori câini, ale căror coaste le poți număra. După heringele, pe cari le mănâncă, oamenii beau multă apă, dar tocmai asta răspândește și mai năpraznic colera, căci apa fiind trasă din Neva e plină de miasme și bacterii. Doctori nu se prea găsesc, pentru a se îngriji de bolnavi, cu toate că drept răsplată li se dă porție îndoită de mâncare, Spre a ținea ulițele curate, domnii sunt siliți a le mătura ei, ba sunt constrânși a săpa gropi și a înmormânta pe cei morți. În loc să scadă numărul bolnavilor crește tot mai mult, deoarece unde nu-i ordine și curățenie, nu se pot lua măsuri de apărare în privința acestei boli înfricoșate.

Caragiale în nemțește. Săptămâna trecută s'a dat în teatrul din Magdeburg, un oraș din Germania, *Năpasta* marelui scriitor român I. S. Caragiale. Traducerea în nemțește e de Mite Kremnitz. Gazetele nemțești spun, că drama vestită alui Cara-

giale a făcut o adâncă impresie asupra publicului.

O scrisoare.

Onorată Redacție! Mă rog să publicați în „Gazeta poporului“ și scrisoarea aceasta a mea.

Am cetit într'un număr al „Gazetei Poporului“ despre dureroasa veste că ne pierdem multe școale. La aceste în cele mai multe cazuri eu cred că noi înșine suntem de vină și iată un caz de ce: Eu în toate sările aproape, când nu am așa lucru m'am dat a mă duce la învățătorul nostru pentru ca să-mi treacă mai ușor vremea prin povești înțelepte. Intre multe altele ne spunem unul altuia năcazurile ce le avem în zilele aceste grele. Odată îmi spune învățătorul năcăjit de tot că stă se iee lumea în cap că în satul nostru nu mai poate sta pe lângă plata ce o are, că pierde de foame cu întreaga familie. Cerc eu apoi să-l mângăi, că doar nu a mai ținea așa mult aceste zile grele și îndrănesc apoi să-l întreb ce plată are, când îmi spune cam cu rușine că: „șase sute de floreni“. Nu mi-a venit apoi să-l cred la prima spusă, dar în urmă m'am convins că numai atâta e plata pe un an ce o capătă dela comuna noastră. Îmi spun că sunt de acei învățători de au și ajutor dela stat au și un adaus de scumpete care îl dă statul. M'am tot mirat că învățătorul nostru atât de harnic cum poate puțin învățători vor mai fi, să aibă o plată așa mică când eu la servitorul meu dau pe an șapte sute de floreni și o păreche de păpuci, plată mai mare ca a învățătorului nostru, și e numai băiat de 17 ani, fără să

mai învețe și școli. Oamenii noștri nu vreau să-i mărească plata învățătorului, zic că nu au bani; nu știu cum poate zice cineva că nici acum nu sunt bani când pentru un ou capătă la oraș oamenii noștri 70 de fileri, nu ar trebui deci decât 2 ouă să dea o familie și atunci am face învățătorului plată cu care ar putea trăi și Dlui. Vă spun că eu însumi mi-am tocmit la oraș o păreche de cioboate cu 300 floreni, învățătorul nostru deci pe leafa ce o are pe un an își poate face două părechi de cioboate. Eu cred că ar fi bine ca mai marii noștri să ne silească ca barăm plata aceasta care mulți dintre noi nu o fac de voie să o facem de silă că se vede că bieți de noi, de voia noastră nu putem face lucruri bune, ci de frică atunci cred că am face-o și de sigur dacă pe oamenii noștri iar sili cineva atunci am face o leafă mai cinstită harnicului nostru învățător și așa nu ar fi silit a ne părăsi. Poate mulți dintre învățătorii noștri sunt siliți din această cauză se treacă la alte școale străine și așa noi din cauza noastră suntem siliți a rămânea cu școale fără învățător și atunci străinii vin și ne dau învățători de al lor. E tare dureros că noi nu vedem răul decât când e pe noi. Să nu băgăm vină altora dacă, din vina noastră, vin relele asupra noastră, mai bine să ne gândim mai de cu vreme și așa cu mare ușurință le vom încunjura toate și atunci nu vom fi de răs la nimeni.

Neamțu Toader.

Din partene publicăm scrisoarea aceasta cu observarea, că ea cuprinde adevăruri foarte dureroase pentru noi. Dar dacă avem dragostea față de școală, trebuie să știm și jertfi pentru ea.

Redacția.

Szebenvármegye alispánjától

7860/919 alisp. sz.

52 1—1

Pályázati hirdetés.

Szebenvármegye törvényhatóságánál megüresedett és a X. fizetési osztályba sorozott

Járás szolgabírói állásra

valamint az ennek betöltésével esetleg megüresedő egyéb állásokra ezennel pályázati hirdetek.

Az állások javadalmazása megvan állapítva az 1904. évi X. és az 1912 évi LVII. törvényekben melyhez jelenleg hozzájárul a megfelelő háborús segély.

Felhívon mindazokat kik ezen állásokat einyerni óhajtják, hogy az 1883 évi I. t. c.-ben előrt minősítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket a főispán és százsispán urhoz címezve legkésőbb 1918. évi szeptember hó 25-ig hozzám nyujtsák be.

Nagyszeben, 1918 augusztus 27-én
Schöpp, alispán

Anunț de căsătorie.

Un june soldat sergent, în etate de 30 ani, inteligent, persoană corpolentă și deplin sănătoasă, care în civil e comerciant expert, dar dela începutul războiului servește tot pe câmpul de luptă, dorește a se căsători cu o româncă de inimă nobilă, văduvă ori fată. Despre starea familiară și zestre se pretind informații detaliate. Oferite sunt a se trimite la administrația acestei gazete sub B. O.

46 2—3

În comuna Heria să dă

în arândă o moșie

constătătoare din 150 jug. arător, 100 jug. cositor și 15 jug. pădure. Reflectanții să de adreseze la proprietarul moșiei: **Benedek Farkas din Murăș-Uioara** (Marosujvár), care, eventual, e aplicat a preda și recolta anului curent

51 1—2

Văduva Gergely

ar vrea să-și vândă cât mai îngrabă

casa din Săliște Nr. 177

pe Stează, cu frontul spre târg și spre parc, lângă casa națională, deoarece-ce are de gând să plece la Viena.

50 2—3

Aviz.

Pe linia ferată Hatszeg-Caransebeș în comuna Bouțar vizavi cu gara e de

preluat un Hotel

cu 15 Octob. a. c. Reflectantul poate fi român, ungar ori neamț. Informații dă Redacția. Pentru răspuns să se alătore mărci poștale.

49 2—3

Abonați

și

răspândiți pretutindenea

Gazeta Poporului

cea mai cu dragoste foaie pentru neam!

Dacă aveți de vânzare

miere în faguri,

cu albine vii ori moarte, sau și miere stoarsă, Vă rog să mă încunoștințați despre asta, în propriul D-Voastră interes, deoarece-ce nimeni nu vă plătește preț așa de mare, ca mine.

45 2—3

Cu respectuoase salutări

Hantschel, Nagyszeben

Jungenwaldstrasse 12.

Avis!

„ECONOMUL“ Institut de credit și economii în Cluj.

Filiale: Murăș-Ludoș și Aiud. Afiliate 7 reuniuni de credit Raiffeisen.

Capital: Un milion coroane. Rezerve: Patru sute de mil cor. Depuneri: Trei milioane.

Face tot felul de afaceri de bancă. Primește depuneri de etalon favorabil și cu procent urcat pentru biserici și alte așezăminte culturale. Imprumută pe cambii, ipotecă și lombard.

Vinde și cumpără efecte căutate la bursele din Budapesta, Viena și Praga și mijlocește tranșacțiuni în legătură.

Mijlocește vânzarea și cumpărarea de mașini agricole.

25

Ajută la întemelarea reuniunilor de credit și agricole sătești.

Susține: Masa studenților universitari, Ambulanța Petran pentru țărani bolnavi, are Birou: „Sfat de drept gratuit pentru țărani“ și „Un orfelinat de fete“, victime ale războiului.

Anunț de căsătorie.

Un tinăr de 30 ani care vrea să se ocupe de aici încolo cu economie, s'ar căsători cu o fată de econom sau văduvă fără copii în etate de 20—28 ani care corespunde de o avere de cel puțin 12 jugăre loc arător, curte și casă, și să știe carte.

Reflectantele sunt rugate a-și alătura și poza care la moment va fi trimisă înapoi. Sub tit. „Seriozitate“.

47 2—2

Cheag pentru închiegat lapte și caș

„Albertoi“

Extracte: Fluid și în praf este cel mai bun. În detalii pentru Sibiu să poate căpăta la firma: Carl Albrecht, Nachfolger, Gottwald G. Bloos, Sibiu, (Nagyszeben), Burgegasse 13.

Deposit principal: Albert Abraham Hatszeg.

53 1—4

Prăvălie de Antiquități (lucruri de demult.)

Cumpăr tot felul de lucruri găsite în pământ la arat, ori la săpat, de aur, argint, ori de ori-ce fel de metal, poate fi chiar și de piatră ori cărămidă dacă au diferite semne sau scrisoare pe ele.

Uleioare, potfire, păhare, inele bani vechi răi, petri cioplite cu semne, ori cărămidă scrisă cu slove de demult: afară de aceea bijuterii de aur, argint, chipuri, lucruri sculptate, covoare vechi, licoane bisericesti pietate pe lemn și altele.

Obiectele sunt a se trimite pe postă ori aduse la adresa

17

H. Candrea

Sibiu Str. Fleșerilor Nr. 5